Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 246 (4882)
ВОСКРЕСЕНЬЕ
ДЕКАБРИИН 16
1945 он

Сэн 20 мүн.

„Соведүүд болбол бүхы арадуудта национальна культурын хэлбэришэгүй дэбжэлтые хангаһан, национальна талантнуудые хүмүүжүүлхэ тушаа эдибхитэй анхарал табиһан ба тэгшэ эрхэтэй советскэ арадуудай ургажа байгаа хани барисаан болбол аха дүүгэй харилсан туһалалсаха ябадалые хангаһан ябадалда... бидэнэр советскэ демократиин хамагые илагша хүсые, арадуудай бодото прогрессивнэ хүгжэлтэдэ тэрээнэй угаа ехэ удхашанартай байһание харанабди“.

В. М. МОЛОТОВ

Колхозно партийна организацинуудай эмхидхэхы үүргэнүүд

ВКП(б)-гэй обкомой бюрогой шиидхэбэриин үндэһөөр зарлагдаһан колхозно партийна эхин организацинуудай секретарьнарай республиканска зүблөөн-семинар мүнөөдэр нээгдэхэнь. Тус семинарай хүдэлмэри бүхэли недели соо үргэлжэлжэ, тэндэ хабаадалсагшад тон шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ байна.

Энэ зүблөөн дээрэ ВКП(б)-гэй обкомой XXI пленумэй дүн тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэхэ юм. Зүгөөр, пленум болоһоор һара хахадһаа үлүүтэй саг үнгэрөө. Тиимэһээ эндэ гансахан пленумэй дүн тухай хэлсэгдэхэ бэшэ, харин тус пленумэй шиидхэбэриин хэрэгжэлгээр бэелүүлэгдэжэ байһан тушаа үргэнөөр хэлсэгдэхэ байһаниинь мэдээжэ. Мүн малай үбэлжэлгые үнгэргэхэдэ колхозно партийна организацинуудай зорилгонууд тухай, ССР Союзай Верховно Соведэй һунгалтануудта бэлэдхэл хэхэ ябадалтай дашарамдуулан ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрие эмхидхэхэ тухай гэхэ мэтын олон зүйлэй шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэхэһээ гадна, түрүү колхозно партийна эхин организацинуудай дүй дүршэл тухай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэхэ байна. Тэрэшэлэн политическэ ба теоретическэ темэтэй лекци болон элидхэлнүүд болохо.

Иимэ болохолоороо, манай республикын колхозуудай партийна эхин организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд болбол ниитэ-политическэ ба эмхидхэлэй хүдэлмэрие саашадаа улам һайжаруулха тушаа дэлгэрэнгы ба тодо һонор заабаринуудые хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө абахань гээшэ. Хүдөө нютагуудтахи, түбхын түрүүндэ, колхозно партийна эхин организацинууд мүнөө үедэ юун тухай гол анхаралаа табиха ёһотой байнаб? Коммунистнууд хаана юун дээрэ өөһэдынгөө эмхидхэлэй шадабарие, большевистскэ үүсхэлые, түрүү үүргэнүүдээ харуулха ёһотойб? Малай үбэлжэлгые эрхимээр үнгэргэхэ, үбһэ тэжээлээ гамтайгаар гаргашалха хэрэгтэнь малшадта ба колхозойнгоо правлениидэ бодото туһаламжа үзүүлхэ, малажал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые бүхы түрэлөөрынь дүүргүүлхэ, тэрэшэлэн ерэхэ жэлдэ үндэр баян ургаса туйлаха хэрэгые энэ гэһээр эхилжэ, поли дээрэ саһа тогтоохо, үрһэнэй фонд байгуулха, тэрэниие сэбэрлэхэ гэхэ мэтын тон шухала ажахын ба политическэ удхашанартай зорилгонуудые шиидхэхэ үүргэтэй болоно.

Дээрэ заагдаһан асуудалнуудые зүбөөр шиидхэжэ байдаг колхозно партийна эхин организацинууд манай республика дотор яһала олон бии. Малажал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые бүхы түрэлөөрынь гансахан дүүргэһэн бэшэ, харин үлүүлэн дүүргээд, нэгэшье толгой нарай мал гээлтэ хоролтодо оруулаагүй Заиграйн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ, Сэлэнгын аймагай «Социализм» колхозуудай партийна эхин организацинуудай секретарьнарай баян дүй дүршэл тушаа энэ зүблөөн дээрэ элидхэлнүүд болохо байна.

Мүн үндэр баян ургаса туйлаха зорилготойгоор үбэлэй үедэ хэгдэхэ агротехническэ хэмжээ ябуулгануудые мүнөөнһөө хэжэ байһан колхозно партийна организацинууд бии. Жэшээнь, Иволгын аймагай Калининай нэрэмжэтэ, „Досо в ах м“, „Улаан Оронго“, „Май 1“ колхозуудай партийна организацинуудай үүсхэлээр, тэндэхи коммунистнуудай эдибхитэй хабаадалгатайгаар поли дээрэ саһа тогтоохо, наг шэбхэ зөөбэрилхэ, үрһэ хааха гэхэ мэтын хүдэлмэринүүд эршэмтэйгээр ябуулагдана.

Адуу мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые бүхы түрэлөөрынь үлүүлэн дүүргэжэ, БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн Хориин аймагай олонхи колхозуудай партийна эхин организацинууд хадаа партийно-политическэ ба эмхидхэлэй хүдэлмэрие нилээдгүй һайжаруулжа шадаһан байгаа. Мүнөө тус аймагай Ленинэй, Карл Марксын нэрэмжэтэ, „Пламя“, „Улаан Одон“, „Красный партизан“ болон бусад колхозуудай партийна организацинуудай үүсхэлээр поли дээрэ саһа тогтоохо, наг шэбхэ зөөбэрилхэ, үтэгжүүлгэ хэхэ гэхэ мэтын хүдэлмэринүүд амжалтатайгаар хэгдэхэ зуураа эдэ колхозуудаар малай үбэлжэлгэ яһала һайнаар үнгэргэгдэжэ байха юм.

Гэбэшье, республикын колхозуудай олонхи партийна эхин организацинууд өөһэдынгөө хүдэлмэрие дайн сэрэгэй һүүлдэхи амгалан тайбан оршон байдалһаа дулдыдажа шэнэдхэн табижа шадаагүй байһан баримтанууд яһала олон бии. Партиин обкомой XXI пленум болбол „ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой хүдэлмэри тухай“ ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1945 оной февралиин 3-ай тогтоолые ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой хангалтагүйгөөр дүүргэжэ байһан тухай“ ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1945 оной октябриин 13-ай тогтоолые зүбшэн хэлсээд, бүхы областной партийна организациин, нэн түрүүндэ, колхозно партийна эхин организацинуудай малажал үсхэбэрилхэ талаар хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилжэ байһаниие элирүүлһэн байгаа. Тиин, энэ дутуу дунда зүйлнүүдые усадхаха талаар тодо һонор ба дэлгэрэнгы заабари үгтэһэн байгаашье һаань, республикын колхозуудаар малай гээлтэ хоролтодо орохо, һубайрха ябадал үргэлжэлһөөр. Бэчүрын, Кударын, Түнхэнэй, Зэдын, Сэлэнгын болон бусад малажалтай аймагуудай колхозуудаар залуу малай хорохо, эхэ малай һубайрха ябадалнууд зогсоогдоогүй, үшөө үргэлжэлһөөр байхань тэндэхи партийна организацинуудай хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилжэ байһаниие эли тодоор харуулна. Иимэ баримтанууд бусадшье аймаг ба районуудаар үзэгдэнэ.

Дайн сэрэгэй жэлнүүдтэ колхозно гаряашад болбол большевистскэ партиин хүтэлбэри доро Эхэ оронoo ба фронтоо эдеэ хоолой зүйлөөр, ажаүйлэдбэриие түүхэй эдээр амжалтатайгаар хангажа шадаа һэн. Эндэ колхозно партийна организацинуудай, тэдэнэй членүүдэй хэһэн юумэ айхабтар ехэ байгаа.

Мүнөө дайн сэрэгэй илалта түгэлдэрөөр дүүрээд байхада, манай колхозууд урда урдынхиһаа үшөө һайнаар хүдэлмэрилхэ байһандань ямаршье ажаг һэжэг байхагүй.

Верховно Соведэй һунгалтануудые хэхэ үдэрые ажал хүдэлмэри дээрээ амжалтануудые туйлажа угтаха гэһэн патриотическа хүдэлөөн манай Эхэ орон соо хаа-хаанагүй дэлгэрбэ. Энэ хүдэлөөниие зүб замаарынь хүтэлбэрилжэ, колхозоо большевистскэ, колхозниигуудаа баян шадалгай болгохын тулада хүдөөгэй коммунистнууд үшөө эршэмтэйгээр хүдэлмэрилхэ үүргэтэй.

Г-н Бёрнс Москвада ерэбэ

Декабриин 14-дэ Америкын Холбоото Штадуудай Гүрэнэй Секретарь г-н Бёрнс Москвада ерэбэ. Г-н Бёрнстой хамта, Гүрэнэй Департаментын Советник г-н Коэн, харвардска университедэй ректор д-р Конант болон Гүрэнэй Департаментын харюусалгата сотруднигууд г. г. Мэтьюз, Болен, Винсент, полковник Кэлли гэгшэд ерэлсэһэн байна.

Центральна аэродром дээрэ г-н Бёрнсые СССР-эй Гадаада Хэрэгүүдэй Арадай Комиссарай орлогшо В. Г. Деканозов, Москвада һуугаа США-гэй Посольствын членүүд, тус Посольствын Советник г-н Кеннан түрүүтэй, СССР-тэ байгаа британска Элшэн Сайд г-н Керр, мүн тэрэшэлэн СССР-эй НКИД-эй харюусалгата сотруднигууд угтаһан байгаа.

Холбоото Штадуудай Элшэн Сайд г-н Гарриман Центральна аэродром дээрэ байлсажа шадаагүй, юундэб гэхэдэ бүрхэг һалхитай байһан ушарһаа, түрүүшээр самолёдынь ондоо аэродром дээрэ буухань гэһэн хадань, тэндэ байжа таһарба.

Энэ аэродром американска ба советскэ тугуудаар шэмэгдэнхэй байба.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Олон хүүгэдтэй эхэнүүдые „Эхын алдар“ гэжэ орденууд ба „Эхын медаль“ гэжэ медальнуудаар шагнаха тухай

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь «Б-М Үнэнэй» ноябриин 20-ой номерто).

12. ДУБСАНОВА Гунсен Тикаевнае—Курумканай аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

13. МАКИНА Анна Петровнае—Курумканай аймагай «Красный пахарь» колхозой колхозница.

14. НИМАЕВА Укилон Нимаевнае—Курумканай аймагай Хаки нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

15. НОВОЛОДСКАЯ Анна Книфонтовнае—Курумканай аймагай «Октябрь» колхозой колхозница.

16. ПИРТАНОВА Намжил Пиртановнае—Курумканай аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

17. СОТИХОНОВА Шилсама Бурлаевнае—Курумканай аймагай Ягдык нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

18. ТАРАСОВА Таисия Екимовнае—Курумканай аймагай Хаки нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

19. ТОПЛОНОВА Сама Цыренжаповнае—Курумканай аймагай Харгана нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

20. ЭРХИТУЕВА Цыбык Эрдынеевнае—Курумканай аймагай Хаки нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

21. ЭТЭБЕЕВА Дунсан Батуевнае—Курумканай аймагай Тулетник нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

Зургаан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 1-ДЭХИ ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. АФАНАСЬЕВА Мария Минаевнае—Курумканай аймагай Курумканай больницын хүдэлмэришэн.

2. АЮШЕЕВА Дулгар Балдуевнае—Курумканай аймагай Курумкан тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

3. БАЗАРОВА Бальжима Чимитцыреновнае—Курумканай аймагай, «Зорик» колхозой колхозница.

4. БАТУЕВА Дынцыма Енхобоевнае—Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

5. БУДАЕВА Цыбжит Гармаевнае—Курумканай аймагай Хаки нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

6. БАГАРИЕВА Цырма Багариевнае—Курумканай аймагай Галтай нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

7. БЕЛЫХ Ефросинья Андреевнае—Курумканай аймагай Сакули тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

8. БУДАЕВА Сабжит Аржановнае—Курумканай аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

9. ГАТАПОВА Дулма Баяндуевнае—Курумканай аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

10. ГАСЬКОВА Евдокия Ивановнае—Курумканай аймагай Кучегерскэ НСШ-гэй хүдэлмэришэн.

11. ГАВДУЛГАНЕЕВА Нафису Гавдулганеевнае—Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

12. ГАТАПОВА Димит Будаевнае—Курумканай аймагай Тунген тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

13. ЕЛТОБОЕВА Санжидма Хармоновнае—Курумканай аймагай Добун нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

14. ЗАЛУЦКАЯ Анна Ивановнае—Курумканай аймагай «Октябрь» колхозой колхозница.

15. ОСКОРБИНА Мария Тихоновнае—Курумканай аймагай Хонкино нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

16. ПИРНАЕВА Дунсан Пирнаевнае—Курумканай аймагай Хаки нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

17. ТЫСХЕНОВА Буда Шалаповнае—Курумканай аймагай Элһэн нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

18. ТОЛСТИХИНА Мария Степановнае—Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

19. ФЕДОРОВА Варвара Николаевнае—Курумканай аймагай Илинчеп нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

20. ЦЫРЕНЖАПОВА Дутхен Топлоновнае—Курумканай аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

21. ЦЫДЕНОВА Дарима Булмаевнае—Курумканай аймагай Ягдык нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

22. ШАГЖИЕВА Бутыд Шойбоновнае—Курумканай аймагай Топико нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

23. ШАРАФУЛИНОВА Сагад Шарафулиновнае—Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

24. ШЛЕНКЕВИЧ Ефросинья Кирилловнае—Курумканай аймагай Уланхан нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

25. ЭМХЕНОВА Долгор Номолоновнае—Курумканай аймагай Харгана нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

26. ЭЛХЕНОВА Пасог Элхеновнае—Курумканай аймагай Харгана нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

27. ЭРДЫНЕЕВА Эригжид Харгановнае—Курумканай аймагай Галтай нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

28. ЭРХИТУЕВА Дынцыма Цырендоржиевнае—Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

29. ЯМПИЛОВА Долгор Ямпиловнае—Курумканай аймагай Харгана нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

Табан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 2-ДОХИ ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. АХАНАЕВА Долгор Эрдынеевнае—Курумканай аймагай Хаки нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

2. БАДМАЕВА Балма Ламатхановнае—Курумканай аймагай «Зорик» колхозой колхозница.

3. БАДМАЕВА Долгор Яковлевнае—Курумканай аймагай Элһэн нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

4. БАДМАЕВА Цыренжит Доржиевнае—Курумканай аймагай Хаки нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

5. БАТУЕВА Дулма Батуевнае—Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

6. БИШАЛАЕВА Бунжит Эрдынеевнае—Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

7. БУДАЕВА Дулма Пиртановнае—Курумканай аймагай «Зорик» колхозой колхозница.

8. БУДАЕВА Димит Цыбхеевнае—Курумканай аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

9. ГАРМАЕВА Гурима Гулгеновнае—Курумканай аймагай «Зорик» колхозой колхозница.

10. ГЕРГЕНОВА Чимит Падгуровнае—Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

11. ГОМБОЕВА Шилсама Бишадаевнае—Курумканай аймагай Алла нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

12. ГУЛТУПОВА Ханда Пиртановнае—Курумканай аймагай Элһэн нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

13. ДОРЖИЕВА Балжин Балдановнае—Курумканай аймагай «Зорик» колхозой колхозница.

14. ДОРЖИЕВА Дулма Гармаевнае—Курумканай аймагай Хонкино нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

15. ДОРЖИЕВА Евдокия Ринчиновнае—Курумканай аймагай Могойто поселогой гэрэй эзэн эхэнэр.

16. ДОРЖИЕВА Жигзима Гамбаловнае—Курумканай аймагай Уланхан нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

17. ДОРЖИЕВА Пильжит Доржиевнае—Курумканай аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

18. ЗАРУБИНА Полина Ефимовнае—Курумканай аймагай Курумкан тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

19. ЗВЕРЬКОВА Анна Владимировнае—Курумканай аймагай «Труженик» тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

20. ЗАГДУРОВА Дыжема Загдуровнае—Курумканай аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

21. КОРИКОВА Елена Васильевнае—Курумканай аймагай Могойтын эхин һургуулиин хүдэлмэришэн.

22. КОЛМАКОВА Татьяна Георгиевнае—Курумканай аймагай «Красный Пахарь» колхозой колхозница.

23. КУШЕЕВА Дулма Ринчиновнае—Курумканай аймагай «Зорик» колхозой колхозница.

24. МИРОНОВА Дулма Гнраульевнае—Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

25. НАДМИТОВА Лайжит Цыреновнае—Курумканай аймагай «Зорик» колхозой колхозница.

26. НЯСУЕВА Жамса Ринчиновнае—Курумканай аймагай Ягдык нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

27. ПАСЛАНОВА Мыдыгма Енкозаевнае—Курумканай аймагай Намаа нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

28. ПОПОВА Анна Михайловнае—Курумканай аймагай «Труженик» колхозой колхозница.

29. ПОТЕЛХОНОВА Дулма Мижитовнае—Курумканай аймагай Алла нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

30. РЕХОВСКАЯ Маланья Ивановнае—Курумканай аймагай «Красный Пахарь» колхозой колхозница.

31. САБИРДЗАНОВА Факир Сабирдзановнае—Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

32. СКОРНЯКОВА Екатерина Перфильевнае—Курумканай аймагай Аргата тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

33. СТЕПАНОВА Мария Ивановнае—Курумканай аймагай Могойто поселогой гэрэй эзэн эхэнэр.

34. СТОЛБОВСКАЯ Марина Артемьевнае—Курумканай аймагай Хаки нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

35. ТАХУЕВА Дулгар Хоргановнае—Курумканай аймагай Уланхан нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

36. ТУДУПОВА Гунсен Хоргановнае—Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

37. ФЕДОСЕЕВА Анна Михайловнае—Курумканай аймагай «Октябрь» колхозой колхозница.

38 ХАБТАГАЕВА Цырема Аригуновнае—Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

39. ХАРПУХАЕВА Мыдыгма Очировнае—Курумканай аймагай Алла нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

40. ЦЫБИКОВА Дынсема Очировнае—Курумканай аймагай Алла нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

41 ЦЫБИКОВА Мужан Батуевнае—Курумканай аймагай Ягдык нютагай гэрэй эзэн эхэнэр.

42. ЦЫБИКОВА Санжидма Бубёевнае—Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

43. ЦЫДЫПОВА Гынема Доржиевнае—Курумканай аймагай Мүргэн тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

44. ЦЫРЕНОВА Бутыд Цыреновнае—Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

45. ЦЫРЕНОВА Екатерина Николаевнае—Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

46. ЦЫДЫПОВА Эринжид Дмитриевнае—Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

47. ЦЫРЕНОВА Дынсема Надмитовнае—Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

48. ЦЫРЕМПИЛОВА Ханда Ивановнае—Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

49. ЧИРКОВА Екатерина Семеновнае—Курумканай аймагай Тунген тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

50. ШАЛАНОВА Дажинай Эрдынеевнае—Курумканай аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

51. ЩЕРБАКОВА Парасковья Александровнае—Курумканай аймагай Курумкан тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

52. ЭРДЫНЕЕВА Хоргадай Цыденовнае—Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

53. ЭРДЫНЕЕВА Цырема Эрдынеевнае—Курумканай аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

54. ЯРТАГАЕВА Софья Евстафьевнае—Курумканай аймагай Курумкан тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Г. ЦЫДЕНОВА.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретариин уялгые дүүргэгшэ В. МОНКЕТОВ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан. 1945 оной июлиин 22.

ТҮРҮҮ МАЛШАН

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Иволгын аймагай „Улаан Оронго“ колхозой түрүү хонишон Цыбик Омоктуева һууна. Энэ нүхэр 126 хонинһоо 156 хурьга абажа, хоролтогүйгөөр тэнжээһэн байна. Тэрэнэй түлөө нүхэр Омоктуева 15 хурьга ажалай нэмэлтэ түлбэри абаа.

Түрүү хонишон Омоктуева малажалай аймагай выставкэдэ хабаадалсаһан байха юм.

А. Попевой фото.

Түрүү малшадай дүршэлһөө

Адуугаа түхэреэн жэл соо бэлшээдэгби

Адуун гээшэ хагда ногоондо бэлшэхэдээ хэзээ бүхэндэ тобир тарган байдаг юм. Үбэлэй үедэ адуун һүрэгые һайнаар харууһалан, бэлшээриие зүбөөр хэрэглээд байбал, тэдэнэрэй хүсэ шадал намарайхиһаа бишиихашье буурадаггүй байна. Би табан жэл соо колхозой адуун һүрэгые харууһалха зуураа, түхэреэн жэл соо бэлшээжэ, үбэлэйшье сагта үбһэ тэжээл гаргашаладаггүйб. Хээрын бэлшээридэ ябаһан адууе зүбөөр харууһалхада һайн ашаг үрэ үгэдэг байһыень урда жэлнүүдэй дүршэл дээрэһээ тодоор элирүүлээб.

1941 ондо 75 гүүнһээ абаһан, унагадаа бултынь элүүр энхээр харууһалжа, тарган тобир морид болгоо һэм. Анхан 100-аад адуу даажа абаһан аад, хоёр жэл тухай болоод байхада 270-аад болгожо үсхэһэн байнаб. Бидэ унагадаа эхэһээнь таһалдаггүйбди. Багашье һаань эхын һү хүхэжэ ябахадаа унагад дулаасажа турасагүй байдаг.

Энэ жэлдэ нүхэр Гомбоевтай 130 адуу харанабди. Намартаа Зэргэлэй гэжэ газарта адуугаа абаашажа, хэнзэдэ 40 хоногто бэлшээжэ таргалуулһан байгаабди. Үбэлэй хүйтэнэй үедэ Булаг гэжэ ойтой, бургааһа шугытай хүнхэр нэмэри газарта үбэлжүүлхэмнай. Энэ хадаа хагдаар элбэг үбэлэй бэлшээриин газар гэжэ таһалагданхай юм. Адуун һүрэгые түргэн хүйтэнэй үедэ голой һобхооршье һаань, хагда элбэгтэй газарта эдеэлүүлхэдэ яахашьегүй байна. Зүгөөр хэмынь алдуулангүй уһалжа, даарууланггүй эдеэлүүлжэ байха ёһотой юм. Ехэ хүйтэндэ дулаан нэмэри, ойтой газарта абаашажа эдеэлүүлдэгбди. Тиигээд заатагүй үглөөнэй наранаар, үдэшэ наранай ороод байха үедэ үдэртөө хоёр уһалдагбди. Даарууулхагүйн түлөө уһалхаһаа урда тээ һайн хагданда эдеэлүүлжэ дулаасуулаад, уһалдагби. Мүн уһалһанай удаа һайн газарта эдеэлүүлхэ хэрэгтэй. Хабар намар голой һобхон хагданда ехэшье эдисэ байдаггүй. Хабар игаахада хурса һайн шанартай хяаг үбһэтэй добо гүбөө газарта адуулдагби.

Бидэ адуугаа нэгэ нэгэ сүүдхэөр ээлжэлээд ходо хажуудань ябажа адуулдаг зантайбди. Хэрбээ тэдэниие орхёо һаа шоношье аюултай байна.

Энэ намарай ольбондо хахад һара урид хожом гараһан бага бэетэй, хүшөөр муу 8 толгой унага даагалаа байлгажа үбһэ эдюулээбди. Хэрбээ иимэ адууе дулаан байхада урдижа абаагүй һаа туража муудаг һэн. Тиигээд хабар ури унаһаа урид бэлшээхэдэ яадагшьегүй, тарган зандаа ондо ородог байна.

Бидэ энэ жэлдэ 30 гүү түрүүлжэ, нэгэшье тул ба бодо үхүүлэнгүй ба тураангүй бултынь тобир таргануудаар ондо оруулаабди. Энээнэймнай түлөө бидэнэртэ 1—1 унага, 2—2 хони нэмэлтэ түлбэри болгон үгөө. Ерэхэ жэлдэ баһа 30 гүү түрүүлжэ, даалгабарита адуугаа тарган тобироор үсхэхэбди.

БУДАЖАП ДОНДОКОВ, Хориин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой адуушан.

Зэдэ соо түрүү колхоз

ПЕТРОПАВЛОВКА, (Телефоноор абтаба). Гэгээтын сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхоз малажалые хүгжүүлхэ талаар аймаг соо түрүүлэнхэй. Энэ колхоз 1945 ондо малажалые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб адуу морёор—108 процент, эбэртэ бодо малаар—102 процент, хони ямаагаар—113 процент дүүргэһэн байна. Тэрэшэлэн малажалай продуктнуудые гүрэндэ уялгатаар тушааха түлбэринүүдээ бүримүһэн дүүргэһэн байха юм.

Тус колхозой бүхы малшад 1945—46 онуудай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ эршэмтэйгээр оролсоһон байна. Тиигэжэ һүрэг малаа урин дулаан байра байдалаар, үбһэ тэжээлээр хүсэд хангаа.

Һунэй-товарна фермэнь 100 үнеэ бүриһөө 101 тугал абаһан ба һү һааха түсэбөө 100 процент дүүргэһэн байна. Фермын хүдэлмэрилэгшэд энэ жэлэй үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые гол түлэб өөһэдөө шиидхэбэ. Хониной-товарна фермынхид 100 хонин бүриһөө 110 хурьга абажа, хоролтогүйгөөр тэнжээһэн байна.

Малажалые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб зуһан бүреэр үлүүлэн дүүргэһэн Кировэй нэрэмжэтэ колхоз һүнэй ба хониной-товарна фермэнүүдтэеэ хамта аймагай выставкэдэ хабаадалсаа. Мүнөө энэ артелиин бүхы малшад малажалай түрүүшүүлэй аймагай суглаанда хабаадагшалай хандалгада харюу болгон үбэлжэлгые гарзагүйгөөр үнгэргэжэ, үхэр малаа тобир тарганаар ондо оруулхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ эршэмтэйгээр оролсоод байна.

Б. АЮШИЕВ.

УБЭЛ Й СПОРТИВЧА СЕЗОН ЭХИЛБЭ. Удан-Удэдэ Сталинска Конституциин Үдэртэ ба үбэлэй спортивна сезоной нээлгэдэ зорюулагдаһан санын урилдаан болоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): 1. „Большевик" гэжэ спортивна общестрын эрхим сонашан нүхэр **Куц.** 2. Урилдаанда илажа гараһан „Локомотив Востока" гэжэ спортивнэ обществын команда. Энэ командын абһан кубогые БМАССР-эй санын чемпион нүхэр **Головин** барьяад байна. 3. Урилдаанда илажа гараһан басагадай команда (68 дахи һургуули). 4. Хүдөө-ажалай техникумэй студентка эрхим сонашан нүхэр **Кадырова.**

О. Зыкина фото.

Партийна ажабайдал

КОММУНИСТНУУД—ЭДИБХИТЭЙ АГИТАТОРНУУД

Ажалшан арадта һунгуулиин Дуримые, Сталинска Конституцине ба советскэ һунгуулиин системые гүнзэгыгөөр ойлгуулха тушаа манай партийна эхин организациин членүүд ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри хэжэ байна. Агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэрине эрхилхэ хэрэгтэ эдибхитэй ба политическо-теоретическэ дүүрэн бэлэдхэлтэй, түбхын түрүүндэ, коммунистнууд болон комсомолецуудые, тэрэшэлэн нютагай интеллигентнэрые томилхо тушаа гол анхаралаа табиһан байнабди.

Манай партийна организациин 13 агитаторнууд колхозуудаа 10—10 айлаар таһалжа, мүн гүүрт, фермэнүүд дээгүүр үдэр бүри ябажа «СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые хэхэ тухай дуримтэй» болон Сталинска Конституцитай һунгагшадые танилсуулжа байна. ВКП(б)-гэй член, эдибхитэй агитатор нүхэр Гарма Самданов гэгшэ өөртөө даагдажа үгтэһэн участок дээрэ анар 6 дахин хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэһөө гадна, немецкэ сэрэгэй гол ехэ гэмтэ ябадал хэгшэдые сүүдлэхэ Нюрнбергдэхи процессын материалые тодо һонооор ба ойлгосто йтоор уншажа үгэһэн байха юм. ВЛКСМ-эй член, һургуулиин багша нүхэр Дыжит Жигмытова гэгшэ өөрынгөө участогай һунгагшадтай 10 дахин хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ зуураа һунгуулиин Дуримтэй һунгагшадаа бараниинь танилсуулба. Мүнөө энэ нүхэр хадаа Сталинска Конституци тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ байха юм.

Сталинска Конституциин үдэртэ залуу һунгагшадай хамтын суглаан болоожо, тэрээн дээрэ советскэ гүрэнэй һунгуулиин системэ тухай хөөрэлдөө зүбшэл хэгдэһэн байгаа. Энэ суглаанда хабаадалсаһан 32 залуу һунгагшад һунгуулиин Дуримые ехээр һонирхожо, энэ асуудалаар элидхэл хэлэһэн ажалшадай депутадуудай Дырестэйн сомоной Соведэй исполкомой түрүүлэгшэ нүхэр Ц. Д. Цоктоевһоо олон тооной асуудал һуража, тэрээн тушаагаа дэлгэрэнгы харюунуудые абаһан байгаа. Залуу һунгагшадай энэ суглаан болбол комсомольско эхин организациин секретарь нүхэр Шараб Цыдыповэй үүсхэлээр хэгдэбэ.

Колхозойнгоо правлениин байшангай нэгэ таһалга соо агитпункт нээһэн байнабди. Эндэ агитаторнууд бүхэн үдэшэ бүри ээлжээгээр байжа, һунгагшадай ойлгожо ядаһан асуудалнуудта дэлгэрэнгы харюунуудые үгэдэг болоо. Мүн манай агитаторнууд ханын газетэ ба дайшалхы хуудаһануудые 10 үдэр соо нэгэ дахин алдангүйгөөр гаргажа, тэрэнэй хуудаһан дээрэ түрүү агитаторнуудай дүй дүршэл тухай дэлгэрэнгыгээр бэшэдэг юм. «Путь социализма» гэжэ нэрэтэй ханын газетые эдибхитэй агитатор, ВКП(б)-гэй член, Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда хабаадалсаһан фронтовик нүхэр П. Жимбеев редактировална.

Партийна эхин организациин үүсхэлээр һаяхан колхозой членүүдэй хамтын суглаан үнгэргэгдэһэн байгаа. Энэ суглаан дээрэ СССР-эй Верховно Соведэй һунгуулида бэлэдхэхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Суглаанда хабаадалсаһан манай колхозой член нүхэр Дари Заятуева гэгшэ иигэжэ хэлэбэ:

—Би өөртөө даагдажа үгтэһэн 140 толгой эхэ хонинһоо 165 толгой хурьга түрүүлжэ абаһанайнгаа түлөө аймагай малажалай выставкэдэ хабаадалсаһан байгааб. 1946 ондо 100 эхэ хонинһоо 110 толгой түрүүлжэ абахаб гээд, бүхы колхознигуудаа шэнэ уялгануудые абагты гэжэ урялба.

Тэндэ байлсаһан бүхы колхознигууд энэ дурадхалые бүримүһэн һайшаажа, тодорхой уялгануудые бэе дээрээ даажа абаад, мүнөө энэ уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын түлөө эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна.

Д. ЖИГМЫТОВ, Зэдын аймагай «Социализм» колхозой парторганизациин секретарь.

Осоавиахимай членүүд һунгуулида бэлэдхэлэй кампанида эдибхитэйгээр хабаадалсана

Республикын осоавиахимай организацинуудай түг түмэн членүүд болбол партийна ба комсомольско эхин организацинуудай үдэр бүриин туһаламжа доро арад зониие агаарай болон химическэ мэргэжэлдэ һургаха, сэрэгэй мэргэжэлые һайнаар шудалһан хүнүүдые Улаан Армидаа үгэхэ тушаа дайн сэрэгэй жэлнүүдтэ ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри хэһэниинь мэдээжэ. Мүнөө дайн сэрэг бүрин түгэс илалтаар дүүрэбэ. Бидэнэр өөрынгөө хүдэлмэрие үндэһөөрынь шэнэдхэн табиха ёһотой болообди.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ манай республикын осоавиахимовецууд хадаа бүхы советскэ арад зонтойгоо хамта фронтын тулада, дайсаниие бута нэрьехын тулада өсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр хүдэлмэрилһэн байгаа. Хэдэн зуу мянган миномётчигуудые, пулемётчигуудые, автоматчигуудые танк хюдагшадые, ворошиловска всаднигуудые, санашадые, радистнуудые болон мэргэн буудагшадые бэлэдхэхэһээ гадна, бидэнэр өөһэдынгөө нөөсэлгэһөө 304.502 түхэриг обороной фондо оруулжа агууехэ Сталинай амаршалгада хүртөө һэмди.

Манай эндэхи осоавиахимай организацинуудта хүмүүжүүлэгдэһэн лётчик Харитонов, залуу комсомолец нүхэр Иванов гэгшэд Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэжэ, осоавиахимайнгаа организацинуудай нэрэ түрые үшөө ехээр алдаршуулба. Тэрээнһээ гадна, осоавиахимай организациин хүмүүжүүлһэн хэдэн арбаад боецууд ба командирнууд Москва шадарһаа эхилжэ, фашистнуудай эшээн болохо Берлин хүртэр нимагта дайшалхы габьяануудые гаргажа тэмсэһэнэйнгээ түлөө правительствын хэдэн олон шагналда хүртэһэн байха юм.

Дайн сэрэгэй жэлнүүдтэ ажалшан арадые сэрэгэй мэргэжэлдэ һургаха тушаа гол анхаралаа табидаг байгаа һаа, мүнөө осоавиахимай организацинуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд болбол арад зониие, илангаяа манай советскэ залуушуулые санаар ябаха мэргэжэлдэ һургаха тушаа бүхы анхарал оролдолгоёо табиха үүргэтэй болоно. Тэрээнтэй хамта ажалшан арадые политическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ партийна болон комсомольско организацинуудта ехэхэн туһаламжа үзүүлхэ хэрэгтэй. Осоавиахимай организацинууд болбол спортивнэ хэрэгые улам ехээр дэлгэрүүлжэ, тэрээндэ бүхы арадые хабаадуулха тушаа ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри хэхэ ёһотой.

Ажаүйлэдбэриин предприятинуудай, учреждениинүүдэй, колхозуудай, совхозуудай болон МТС-үүдэй дэргэдэхи осоавиахимай организацинуудай хүдэлмэрие амгалан тайбан эршон байдалһаа дулдыдажа үндэһөөрынь шэнэдхэн табиха зуураа өөһэдынгөө зэргэдэ шэнэ членүүдые олоор элсүүлжэ, нийтэ-обороной хүдэлмэрине үшөө эдибхитэйгээр эрхилхэ угаа шухала зорилго манай урда табигдана.

Мүнөө СССР-эй Верховно Соведэй һунгуулида бэлэдхэл хаа-хаанагүй үргэн далайсатайгаар хэгдэжэ байна. Энэ тон харюусалгатай ба хүндэтэй кампанида осоавиахимай организацинуудай бүхы хүдэлмэрилэгшэд эдибхитэйгээр хабаадалсажа, һунгуулиин закониие, Сталинска Конституциие болон һунгуулиин Дуримые арад нийтэдэ ойлгуулха ёһотой. Манай осоавиахимовецууд һунгуулиин кампанин эхилһэнэй түрүүшын үдэрһөө хойшо энээндэ эдибхитэйгээр хабаадалсана. Улан-Удэ городой Городской районой олонхи партийна эхин организацинуудай агитаторнуудай дунда осоавиахимай эхин организацинуудай членүүд эдибхитэйгээр хабаадалсажа, «СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые хэхэ тухай Дуримтэй» ба һунгагшадай эрхэ болон уялганууд тухай ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа, һунгагшадай дунда хүндэтэй болоһон агитаторнуудай тоодо оролсоно гээшэ.

Тэрэшэлэн Закаменай, Сэлэнгын болон бусад хэдэн аймагуудай осоавиахимай организацинуудай хэдэн олон членүүд агитаторнуудаар хүдэлмэрилжэ, арад нийтын дунда партийно-политическэ ба агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэрине эдибхитэйгээр ябуулна. Мүн колхозно клубуудые, уншалгын байшангуудые болон улаан булангуудые гоё һайханаар шэмэхэ, тэндэ һунгуулиин кампанида зорюулһан плакат ба лозунгнуудые эли тодоор бэшэжэ няаха гэхэ мэтын шухала хүдэлмэридэ осоавиахимай членүүд баһал эдибхитэйгээр хабаадалсана.

Осоавиахимай эхин организацинуудай членүүдэй хамтын суглаан мүнөө хаа-хаанагүй үнгэргэгдэжэ, тэрээн дээрээ «СССР-эй Верховно Соведэй һунгуули ба Осоавиахимай членүүдэй зорилгонууд тухай» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэжэ байна. Энэ суглаанууд дээрэ осоавиахимай зарим организациин хүтэлбэрилэгшэдэй обор нобшоор хүдэлмэрилжэ байһан баримтанууд элирүүлэгдэбэ.

Ушар иимэһээ бүхы дутуу дунда зүйлнүүдээ ойрын сагта усадхаха тушаа бидэнэр гол анхаралаа табиха ёһотойбди.

Д. КОРМАКОВ, Осоавиахимай БМАССР-эй Центральна Соведэй түрүүлэгшэ.

Немецкэ сэрэгэй гол ехэ гэмтэ ябадал хэгшэдые сүүдлэхэ Нюрнбергдэхи процесс

Декабриин 10-ай үглөөнэй заседани

НЮРНБЕРГ, декабриин 10. (ТАСС). Трибуналай үглөөнэй заседани нээгдэхэдэнь түрүүлэгшэ лорд Лоуренс болбол сүүдэй мүрдэлгын дүүрэхэдэ үмөөрэгшэд оройдоо нэгэ дахин үгэ хэлэхэ аргатай байха юм гэжэ хэлээ. Удаа тээнь американска гэмнэгшэ Олдермен болбол СССР-тэ эсэргүү гитлеровскэ заговорые элирүүлһэн хүсэд үндэһэ баримтатай үгэ хэлэһэн байгаа. Олдермен болбол Гитлерэй приказ болоожо хэблэгдэн гаргагдаһан «Барбароссой түсэб» гэжэ нэрэтэй зарим документнүүдые харуулна. 1940 оной декабриин 18-да Гитлер энэ документдэ гараа табиһан байгаа. «Германска зэбсэгтэ хүсэнүүд Англида эсэргүү дайнай дүүрэтэр үргэн кампани ябуулжа, советскэ Россие үй бута сохихоор бэлэдхэхэ ёһотой»,—гэжэ тэрээн соонь хэлэгдэнхэй байба.

«Бэлэдхэл түхеэрэлгэнүүд үшөө хэгдээгүй байгаа юм хадаа, мүнөө энэ гэһээр эхилээд 1941 оной майн 15 хүртэр дүүргэгдэхэ ёһотой. Энэ добтолгын түсэб элидэ гарахагүйнь тулада тон һэргэг нарин байха хэрэгтэй»,—гэжэ тэндэ хэлэгдэнэ.

1941 оной июниин 9-дэ Берхтесгаденда Гитлерэй хажууда «Барбароссой түсэбтэ» зорюулагдаһан тусхай конференци болоһон байгаа. СССР-тэ добтолхо эсэсэй түсэбые баталһан энэ конференцидэ Гитлерһээ гадна, Геринг, Кейтель, Иодль ба бусад хабаадалсаһан юм ха.

Энэ суглаан тухай мэдээсэлые соносхохо зуураа, гэмнэгшэ болбол фашистска заговоршигуудай муу мэхэ ба тэрээндэ немецкэ сэрэгэйхидэй хабаадалсаһан ушар баримтые тэмдэглэнэ.

«Нацистска заговоршигууд өөһэдынгөө сэрэгэй машиные хангахын тулада СССР доторхи түүхэй эд ба эдеэ хоолой зүйлнүүдые буляажа абаха гэһэн хобдог шунахай үзэлтэй байгаа юм»—гэжэ Олдермен хэлэбэ.

1941 оной ноябрь һарада Геринг болбол СССР-эй түүхэй эдэй баялигууд болон ажаүйлэдбэриин ресурснуудые ашаглан хэрэглэхэ тушаа бэлэдхэл хэхэ тухай генерал Томаста захирһан юм ха. 1941 оной мартын 1-дэ генерал Томасай дэргэдэ суглаан болоһон тухай меморандум соо Советскэ Союзай баялигые ашаглан хэрэглэхэ ябадал хадаа Герингын хүтэлбэри доро хэгдэхэ юм, өнэ организаци Герингын зохёоһон 4 жэлэй түсэбые бэелүүлхын тулада гансахан түүхэй эдээр бэшэ, мүн ажаүйлэдбэриин түхеэрэлгээр Германиие хангаха ёһотой гэжэ хэлэгдэһэн байгаа. Меморандум хадаа, советскэ газар дайдые тоноход гэһэн тодорхой хэмжээнүүдые заажа үгэнэ.

Гитлеровскэ алууршад ба хүсөөрөө бологшодой армиин хойноһоо мэргэжэлтэ дээрмэшэдэй арми дахажа ерэхэ байгаа юм ха. Иимэ дээрмэдэлгэ хэхэдэ гүрэн гээшэ һандархаһаа байтагай, харин тэндэхи улад зон үлэсэжэ даарала олоорор үхэхэ байталда хүрэхэ юм гэжэ гитлеровецүүд өөрсэдһөө мэдэжэ байгаа. Теэд гитлеровскэ заговоршигууд эгээл иимэ юумэ хэхэ һанаатай байгаабшуу. Олдермен болбол 1941 оной апрелиин 29-дэ зарим түрэлэй сэрэгүүдэй түлөөлэгшэдэй конференци болоһон тухай шэнэ документнүүдые соносхоно. Тэрэ конференциин зорилго хадаа, «Барбароссой түсэбтэ» экономическа талаар эмхидхэл бии болгохо гэһэн байгаа. Энэ суглаан болоһон тухай меморандум хадаа, элдэб олон организацинуудай зорилгонуудые болон мүн тэрэшэлэн бүхы советскэ газарые бултыень шахуу тус тус инспекторнуудэй хоорондо хубаажа үгэһэн ябадалые тодорхойгоор заажа хэлэнэ.

Гитлеровскэ заговоршигуудай шайка болбол Европодо угаа хүсэтэй политическэ фактор байһан Советскэ Союзые үгы хэхэ гэжэ бодоһон байгаа. 1941 оной апрелиин 3-да сүүдлүүлэгшэ Розенберг болбол Советскэ Союзай баялигые һайнаар эдлэхэ ба тэндэхи зониие богоолшолхын тулада, бүхы советскэ газарые нэгэ хэдэн амяар-амяараа гүрэнүүд болгожо таһалхые дурадхаһан меморандум гаргаһан байна.

1941 оной апрелиин 21-дэ Розенберг болбол зүүн тээхи газар дайда гэдэгые эзэмдэхэ асуудалнууд тушаа «фюрерэй» главна түлөөлэгшын тушаалда томилогдоһон байгаа. Тингэмсэрынь Розенберг галзуу ехэ эдибхи хэшээл гаргажа захалаа. 1941 оной майн 8-да сүүдлүүлэгшэ Розенберг эзэмдэгдэһэн зүүн тээхи газарай имперскэ комиссарнарай тушаалда орохо кандидадуудта советскэ газар дээрэхи немецкэ эзэмдэлгын засагаархинай зорилгонуудые тодорхойлһон заабари эльгээһэн байха юм.

Розенбергын нүгөөдэ документ хадаа Прибалтикада байгаа имперскэ комиссарта заабари үгэхэдөө: Эстони, Латви ба Литва хүдар немецүүдые нүүлгэжэ, тэндэхи зониие германизировалха тухай дурадхана. Прибалтийска оронуудай зониие, мүн полягуудые Белорусска республика хүдар нүүлгэхэ гэжэ Розенберг бодоһон юм ха.

Олдермен болбол СССР-тэ добтолхоор бэлэдхэхэ тушаа Розенбергын ямар юумэ хэһэн тухай тоосоое сүүдтэ харуулна. «Интеллигенци, комиссарнууд болон ородой бусад ударидагшадые алаха хюдаха гээшэ Советскэ Союзые политическээр һандаргахын тулада зорюулагдаһан ба тэрэниие дахяад европейскэ держава болгожо һэргээн бодхоохын аргагүй болгохо гэһэн оперативна программын зарим хубинь байһан юм гэжэ Олдермен хэлэнэ.

Иигэжэ Советскэ Союзда добтолхо али бүхы бэлэдхэл хээд байхадаа, гитлеровскэ заговоршигууд болбол 1941 оной июниин 22-то СССР-эй хилэ дабажа, өөһэдынгөө сэрэгүүдые тууһан байгаа. Мүн энэ үдэр Гитлер болбол иимэ мэхэтэ муухай добтолго хэһэн тухайгаа бүхы дэлхэйдэ соносхоһон байна. «Европын хуби заяае манай солдадуудай гарта дахяад барюулжа үгэхэ гэһэн шиидхэбэри мүнөөдэр гаргааб» гэжэ тэрээн соо хэлэгдэһэниие Олдермен соносхоно.

Советскэ Союзда добтолхо гэһэн гитлеровскэ заговоршигуудай тэр зорилгонуудай нэгэниинь хадаа ямаршье хойшолон болохоһоонь айнгүйгөөр, гитлеровскэ сэрэгэй машинада шухала хэрэгтэй эдеэ хоол ба түүхэй эдые булеажа абаха гэһэн байба гэжэ Олдермен мэдүүлнэ.

Декабриин 10-да трибуналай үглөөнэй заседани иигээд дүүрэбэ.

Декабриин 10-ай үдэшын заседани

НЮРНБЕРГ. Декабриин 10-да трибуналай үдэшын заседани дээрэ гэмнэгдэгшэ Кальтенбруннер гэгшэ анха түрүүшынхиеэ ерэжэ үзэгдэбэ. Тэрэ хадаа уураг тархиингаа бурууһан дээрэһээ өнөөнэй урда тээ сүүдэй заседанинууд дээрэ байлсаагүй һэн. Мүнөөдэр трибуналай заседани дээрэ Кальтенбруннер ерэбэ гэжэ мэдээсээд, трибуналай түрүүлэгшэ лорд Лоуренс болбол трибуналай уставай ёһоор, гэмнэгшэ Кальтенбруннер бэеэ зэмэтэй дээрэ тоолоно гү? гэһэн асуудалда харюусаха ёһотой гэбэ. Тиихэдэнь Кальтенбруннер хадаа би бэеэ зэмэгүйб гэжэ тоолоноб гэбэ. Кальтенбруннер хадаа сүүдлүүлэгшэдэй түрүүшын һандали дээрэ Кейтель Розенберг хоёрой хоорондо орожо һууба.

Удаа тээнь трибуналай түрүүлэгшэ болбол американска гэмнэлтын түлөөлэгшэ Олдермендэ үгэ үгэбэ. Тэрэ хадаа СССР-тэ Германиин добтолго хэһэндэнь хабаадаха документальна баримтануудые харуулжа үргэлжэлүүлээ. Олдермен болбол Германиин экономическа байдал тухай асуудал тушаа 1941 оной июниин 20-ой үдэр Гитлерэй хэлэһэн юумые уншажа үгэнэ.

Зорюута добтолжо ороод иимэ хэрзэгы муухайгаар дай хэхэ үльгэр жэшээ гэжэ түүхэ домог соо үшөө үзэгдөөгүй һэн. Советскэ арад зоной хохидол зоболон гээшэ яахын аргагүй ехэ. Эдэ сүүдлүүлэгшэдтэ өөһэдынь хэһэн зэмые эмсүүлжэ хэһээхэ хэрэгтэй гэжэ хэлэнэ.

Олдермен болбол США-да Германиин добтолһон тухай хэлэжэ ороно. Осиин державануудай агрессивнэ һанал бодолнууд хадаа 1936 оной ноябриин 25-да антикоминтерновскэ пакт гэдэгые баталха үедэнь тэдэнэй зосоо түрэһэн байгаа гэжэ гэмнэгшэ мэдүүлнэ. Мүн Тэрэшэлэн 1937 оной ноябриин 6-да германо-японско антикоминтерновскэ пактда Италиин нэгэдэлсэһэн тухай протоколые заажа хэлэнэ. 1937 оной сентябриин 27-до Германи ба Италиин хоорондо гурбалжан пакт баталагдажа, тэрэнэй ёһоор Европодо шэнэ ёһо гурим гэдэгые тогтоохондоо Германи ба Итали хүтэлбэрилхы үүргэтэй ба агууехэ зүүн Азида шэнэ ёһо гурим тогтоохоодо Япони ударидаха үүргэтэй байха юм гэжэ тогтооһон байгаа. Эдэ бүхы договорнуудые баталха хэрэгтэ сүүдлүүлэгшэ Риббентроп эдибхитэйгээр хабаадалсадаг байһан юм гэжэ тусгаар тэмдэглэнэ.

«Би мүнөөдэр японско генерал Осима гэгшэтэй уулзааб. Тэрэ хадаа германска контрразведкэтэй хамта, Россие хубааха болон тэрээнһээ Кавказ ба Украиные һалгааха гэһэн хэмжээ абажа байнаб гэжэ намда хэлэбэ»—гэжэ Гимлер бэшэһэн байгаа.

1941 оной февралиин 23-да гэмнэгдэгшэ Риббентроп мүнөөхи Осима гэгшэтэй уулзажа хэлсээ хэхэдээ гитлеровскэ Германиин ударидагшад алас дурна зүгтэ агресси хэгты гэжэ Японие тухирна гэһэн байгаа.

Гитлеровскэ сэрэгэйхидэй шайка США-да эсэргүү дай хэхэ ябадалда мүн лэ хабаадалсаһан байна. 1941 оной мартын 5-да германска зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командованиин штаб болбол тусхай директивэ зохёожо, тэрээн соогоо фюрер Японитой сэрэгэй холбоо барисаатай болохо тухай приказ гаргаба гэжэ хэлэһэн байгаа. 1941 оной мартын 29-дэ Япониин гадаада хэрэгүүдэй министр Мацуока гэгшын Берлин ошожо, Риббентроптой хөөрэлдэхэдэнь Англида эсэргүү дайнда Японие оролсогты гэжэ дурадхаһан байна. США-да Япониин добтолон орохо тухай Германи мүн лэ иилээд ехээр тухирһан байха юм. (ТАСС).

СПОРТ

САНЫН БААЗАНУУД

БМАССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведэй дэргэдэхи физкультурын хэрэгүүдые эрхилхэ Комитет 1945—46 онуудай үбэлэй спортивна сезоной эхилхэтэй хамта санын баазануудые олоор эмхидхэбэ. Жэшээлхэдэ, «Спартак», «Локомотив», «Динамо» гэжэ спортивна обществонуудай ба Улан-Удын пионерэй байшангай дэргэдэ тиимэ баазанууд 800 гаран пар санатайгаар эмхидхэгдэбэ.

Понедельнигһээ бэшэ үдэрнүүдтэ эдэ баазануудһаа сануудые абажа, амаралтынгаа сүлөөтэй сагые бэе махабадаа бүхэжүүлхэ хэрэгтэ зорюулхада болоно.

ШАТАР

МАНАЙ ШАТАРШАДАЙ ИЛАЛТА

Манай республикын 13 шатаршад нүхэр Мамиловай хүтэлбэри доро Иркутск городой шатарай спортын мастернуудтай матч хэһэн аад, бусажа ерэбэд.

Энэ командын шатаршад 12:14 гэһэн илалтын дүнтэйгөөр матчаяа хэжэ дүүргэбэ.

Тус наадада республикын эрхим шатаршад: Мурзин (мастер), Житомирский, Олзоев, Бадмацыренова, Цыденов ба бусад хабаадалсаһан байна.

ТЕАТР

ШЭНЭ ЗҮЖЭГ

Бурят-Монголой Ленинэй ордентэ хүгжэмтэ драматическа театр болбол нүхэр Хоца Намсараевай зохёоһон ба арадай урдын байдалые харуулһан «Хашалан» гэжэ түүхэтэ зүжэгые һаяар харуулхаар бэлэдхэл хэжэ байна.

Тус зүжэгые БМАССР-эй арадай артист В. Б. Халматов табиһан ба зурагыень уранзурагша М. Шестакова һайханаар тааруулжа хэһэн байна.

Гол рольнуудтань РСФСР-эй габьяата артистнууд Ч. Генинов, Н. Гендунова, БМАССР-эй арадай артист В. Халматов ба бусад наадаха юм.

«КРЕЧИНСКЫН ХУРИМ» ГЭЖЭ ЗҮЖЭГ

Улан-Удын драматическа ород театр үсэгэлдэр Сухов-Кобылинай «Кречинскын хурим» гэжэ зүжэгые эхин түрүүнээ табиба. Энэ зүжэгые режиссер нүхэр Развожаев табяад, уранзурагша нүхэр Трошин зураг байдалыень хэжэ тааруулба.

Тус зүжэгэй гол рольнуудтань артистнууд Фолевич, Болотова, Развожаев ба бусад наадаха юм.

ТЕАТРЫЕ ХАРАГШАДАЙ КОНФЕРЕНЦИ

Зүжэг наадые харагшадай конференциие Улан-Удын үхибүүдэй театрай коллектив һаяхан үнгэргэбэ.

Энэ конференцида 200 гаран хүн сугларжа, театрай уранһайханиие хүтэлэгшэ нүхэр Розановай элидхэл шагнабад. Нүхэр Розанов болбол өөрынгөө элидхэл соо, театрай саашадаа хэхэ хүдэлмэри ба зорилгонууд тушаа ба һургуулинуудай уранһайханай кружогуудта яажа туһа үзүүлхэ ябадалые яһала тодоор хэлэбэ.

Элидхэл тушаа нэгэдэхи номерой хүбүүдэй дунда һургуулиин комсомольско эхин организациин секретарь нүхэр Ершов, хоёрдохи номерой басагадай хүсэдбэшэ дунда һургуулиин багша нүхэр Танская, гурбадахи номерой басагадай дунда һургуулиин директор Яцевилло, ВЛКСМ-эй Городской райкомой секретарь нүхэр Дрогомережский, тус театрай директор Ветлужский ба бусад үгэ хэлэбэд.

Харюусалгата редактор **Ц. Г. ГАЛСАНОВ.**

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ, Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23; АТС—1—80; зам. редактора—7.89; ответ: секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности—7-89; сельского хозяйства—6-03; писем и переводов—6-03 (2 зв.); объявлений—2-64 (2 зв.).

Н—00506 Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж 5.500.